

MEMO INZAKE VERKENNING AARDGASVRIJ BARNEVELD

Datum: 17 augustus 2018
Onderwerp: verkenning aardgasvrij Barneveld
T.a.v.: de gemeenteraad en het college van B&W
Afzender: fractie Lokaal Belang

Geachte collega's,

Op 10 juli ontvingen wij allemaal een e-mail van mw. K. van Houwelingen-Vreekamp met een uitnodiging om deel te nemen aan een werksessie inzake het bovengenoemde onderwerp.

Wij nemen aan dat het college met het in deze e-mail beschreven proces om te komen tot een warmtevisie uitvoering wil geven aan het uitvoeringsprogramma Energievisie 2017/2018, vastgesteld op 7 maart 2018. Hierin staat enkel in zeer algemene termen, zie pagina 6 en 9 van het uitvoeringsprogramma, dat de gemeente graag wil aansluiten bij de pilot 'Wijk van de toekomst' van het Gelders Energie Akkoord en in een pilot wil kijken wat het omschakelen naar aardgasloos betekent.

In de e-mail van 10 juli jl. lezen wij dat DWA is gevraagd de gemeente te begeleiden bij het opstellen van een warmtevisie. DWA gaat in dat kader gegevens verzamelen om een beeld te maken van de huidige status van Barneveld als het gaat om de energievoorziening op buurtniveau, met als doel om op basis van actuele gegevens en logische criteria te komen tot een overzicht van mogelijkheden voor onze wijken. Op basis van een 1ste concept van de wijkkaarten is er in oktober dit jaar een informele werksessie waar raadsleden input kunnen geven.

Het 'van het gas afkoppelen van een wijk' kan grote financiële - en andere consequenties hebben voor de particuliere woningeigenaren. Vooral als een woningeigenaar van een bestaand huis moet overstappen naar laag temperatuur verwarming m.b.v. een warmtepomp. Gelet hierop is het van belang dat de Raad haar beleidsbepalende en volks vertegenwoordigende rol kan nemen. Alvorens DWA / het college aan de slag gaan met het maken met het eerste concept van de warmtevisie / wijkkaart zou daarom, naar de mening van Lokaal Belang, door de Raad een aantal uitgangspunten en randvoorwaarden mee moeten worden gegeven voor het bepalen van de alternatieve verwarmingsmogelijkheden voor de wijken. De discussie over deze uitgangspunten en randvoorwaarden is beleidsbepalend, dus een taak van de raad en hoort thuis in een openbare commissie-/raadsvergadering en niet in een informele werksessie.

In de door het college voorgestelde procedure om tot een warmtevisie te komen, mogen de raadsleden slechts input leveren en kunnen zij pas helemaal aan het einde van het proces, als al het werk al gedaan is, gaan bijsturen. Hiermee wordt onvoldoende recht gedaan aan de beleidsbepalende rol van de raad en dit is niet in het belang van de inwoners van de gemeente Barneveld.

Daarom zullen wij de agendacommissie verzoeken deze memo te agenderen voor één van de commissievergaderingen van september 2018. Afhankelijk van de uitkomst van deze bespreking kan dan in de raadsvergadering van 3 oktober een motie worden aangenomen.

Naar de mening van Lokaal Belang is het beter dat de raad vroegtijdig uitgangspunten en randvoorwaarden formuleert waarmee rekening kan worden gehouden bij het formuleren van het 1ste concept voor de wijkkaarten en de keuze van de pilot wijk. Voor wat betreft de te bepalen uitgangspunten en randvoorwaarden, denken wij aan het volgende:

Uitgangspunten

- De afkoppeling van gas en vervanging door alternatieve verwarming moet tot een daadwerkelijke verlaging van de CO2 uitstoot leiden. Hierbij moeten alle aspecten worden meegenomen.
 - *Toelichting: Dit lijkt een open deur maar is het naar onze mening niet. Denk in dit verband bijvoorbeeld aan het grote stroomverbruik van warmtepompen. Wij vonden via internet een aanbieder van warmtepompen die een verbruik van 5000-8000 KWh per warmtepomp per jaar vermeldt; en het is niet in het commerciële belang van zo'n leverancier om het stroomverbruik te overdrijven. Deze stroom zal (zeker voorlopig) grotendeels door gas- en/of kolencentrales moeten worden opgewekt.*
- Bij het inventariseren van de mogelijkheden van alternatieve verwarming moet wat betreft Lokaal Belang de voorkeur worden gegeven aan een open warmtenet, dat geschikt is voor hoog temperatuurverwarming. Met 'open' wordt bedoeld dat verschillende producenten warmte / energie kunnen leveren en dus ook meerdere soorten duurzame energie kunnen worden benut, zoals aardwarmte (geothermie), industriële restwarmte, groen gas, waterstof en andere energiebronnen die nu nog niet bekend zijn.
 - *Toelichting: Gelet op de snelle technische ontwikkelingen kan wat vandaag als duurzaam wordt gezien over een aantal jaren al weer als achterhaald of zelfs onwenselijk worden beschouwd. Daarom is het van belang om te streven naar een infrastructuur die flexibel is en die eenvoudig op andere bronnen van duurzame energie kan omschakelen zonder verdere kosten voor de woningeigenaren.*
- Woningeigenaren, niet zijnde bedrijfsmatige (sociale) verhuurders, van bestaande woningen (hierna te noemen 'woningeigenaren'), mogen niet gedwongen worden van het aardgas af te gaan als zij daarmee indirect worden gedwongen tot grote investeringen in het verduurzamen van hun woning. Dit kan met name spelen als bijvoorbeeld in de pilot wijk woningeigenaren hun huis individueel all-electric moeten gaan verwarmen. Lokaal Belang vindt dat woningeigenaren zo veel mogelijk keuzevrijheid moeten hebben en dat zij niet op hoge kosten en schulden mogen worden gejaagd.
 - *Toelichting: Afkoppeling van het gas klemt vooral als een bestaande woning, die nu dus een hoog temperatuur verwarming heeft, moet overstappen op laag temperatuur verwarming d.m.v. een warmtepomp. Want dan moet het huis extreem goed worden geïsoleerd, moet de vloer en de 'vloerbedekking' worden vervangen i.v.m. vloerverwarming, en/of moeten speciale convectorradiatoren worden aangeschaft, moet diverse apparatuur in keuken en badkamer worden vervangen, is ook mechanische ventilatie nodig, zonnepanelen, eventuele infraroodpanelen, enzovoort. Volgens verschillende rapporten en artikelen kan de benodigde investering per woning variëren van € 35.000 tot € 52.000. Woningcorporatie ELkien zou volgens een artikel in de LiWarders zelfs € 80.000 per woning hebben geïnvesteerd en desondanks zouden de huurders nog klagen over de energierekening.*

Zoals hierboven al vermeld is Lokaal Belang er geen voorstander van dat inwoners gedwongen worden van het aardgas af te gaan als hen geen toekomstbestendige, duurzame, collectieve en betaalbare verwarming als alternatief wordt aangeboden. Indien de Raad voor de pilot wijk bij meerderheid toch kiest voor een afkoppeling zonder zo'n collectieve voorziening, zouden er naar de mening van Lokaal Belang op z'n minst een aantal randvoorwaarden moeten worden geformuleerd ter bescherming van de belangen van de woningeigenaren. De Raad moet immers oog hebben voor – en rekening houden met de gemiddeld beperkte financiële draagkracht van woningeigenaren en de complexiteit van een all-electric verwarming bij bestaande woningen. De onderstaande randvoorwaarden kunnen er verder toe bijdragen dat zo veel mogelijk kennis en ervaring wordt opgedaan in de pilot wijk.

Wij denken hierbij aan de volgende Randvoorwaarden:

- Indien woningeigenaren middels een individuele – dus waarschijnlijk all electric - oplossing hun woning moeten gaan verwarmen, krijgen zij hiervoor gratis een gedegen advies en worden zij bij de uitvoering van de maatregelen gratis ontzorgd. Daarnaast dient er een garantie te komen dat alles naar behoren werkt, de eventuele extra isolatie presteert zoals beloofd is en de warmtepomp niet meer energie verbruikt dan voorgespiegeld.
 - *Toelichting: Het is naar de mening van Lokaal Belang niet redelijk als de inwoners van de pilot wijk worden belast met de kosten van 'het leren en experimenteren'.*

- Indien woningeigenaren middels een individuele – dus waarschijnlijk all electric - oplossing hun woning moeten gaan verwarmen, moet er verder per woning ook vooraf een berekening worden gemaakt van de totale kosten die ten laste van de woningeigenaar komen. Hierbij moeten naast besparingen en kosten van extra elektriciteitsverbruik, ook alle nodige investeringen en vervangingen worden meegenomen. Aldus weet de Raad alvorens zij tot een besluit komt onder anderen wat de financiële consequenties zijn voor de woningeigenaren.
- In die gevallen waar woningeigenaren door de afkoppeling van het gas direct of indirect worden gedwongen substantieel te investeren zou de Raad, naar de mening van Lokaal Belang, een maximale terugverdientijd van de investering als randvoorwaarde moeten formuleren. Lokaal Belang denkt hierbij aan hooguit 15 jaar. De wereld verandert zo snel dat het voorspellen van financieel rendement in jaar 15 na nu eigenlijk al onmogelijk is, laat staan dat je iets zinnigs kunt zeggen over een rendement in jaar 20.
 - *Toelichting: Er zijn redenen om zorgen te hebben over 'het terugverdienen'. Indien een warmtepomp per jaar 6000 kWh extra verbruikt kost dat ongeveer € 1140 per jaar. Dat zal voor inwoners met een verbruik van bijvoorbeeld 1800 kuub gas tot een besparing van € 40 per jaar op de energierekening leiden. Natuurlijk kun je het elektriciteitsverbruik verminderen door zonnepanelen aan te schaffen maar, die kosten ook geld dat niet iedereen zomaar heeft, niet ieder dak is hiervoor geschikt en over het algemeen zal er niet voldoende ruimte zijn voor 43 vierkante meter zonnepanelen. Bovendien kan in de zon-luwe maanden van het jaar maar weinig zonne-energie worden opgewekt en wordt de salderingsregeling afgeschaft.*

Graag willen wij met u in één van de commissievergaderingen van september discussiëren over het bovenstaande. Verder spreken wij de hoop uit dat een meerderheid van Raad in het belang van de inwoners van Barneveld en (een aantal van) deze uitgangspunten en randvoorwaarden zal meegeven aan het college.

Vriendelijke groeten,

Fractie Lokaal Belang